

Scrisori semnate: Wolfgang Amadé Mozart *

CĂTRE TATĂL SĂU¹

Paris, 3 iulie 1778

[...] A trebuit să compun o simfonie pentru deschiderea *Concertului spiritual*. De Joia Verde, simfonia a fost cântată în aplauzele tuturor. După cum am auzit, în *Courrier de l'Europe* a apărut o informație despre acest concert. Deci a plăcut excepțional de mult. La repetiție mi-a fost tare frică, deoarece în viața mea n-am auzit ceva mai prost cântat. Nici nu-ți poți închipui cum au cârpăcit și zdrăngănit de două ori la rând simfonia. Eram în adevăr foarte neliniștit; aș fi repetat-o încă o dată, dar, pentru că mai erau altele de repetat, nu a mai fost timp; a trebuit să mă duc deci la culcare cu inima strânsă, supărat și furios.

M-am hotărât ca a doua zi nici să nu mă duc la concert. Seara a fost însă frumoasă și m-am răzgândit. Luasem hotărârea că dacă simfonia va merge la fel de prost ca la repetiție, să intru în orchestră, să iau vioara din mâinile domnului Lahoussaye și să dirijez chiar eu.

M-am rugat lui Dumnezeu să-mi acorde favoarea ca totul să meargă bine, pentru că totul era pentru marea lui cinstită și glorie, și *ecce..* simfonia începuse. Raaff stătea lângă mine. Drept în mijlocul primului *Allegro* era un *passage* de care eram sigur că va plăcea; toți auditorii fură captivați și izbucniră în aplauze puternice. Pentru că știam bine încă de când îl compusesem ce efect va produce, l-am mai repetat încă o dată. Și *Andantele* a plăcut, dar mai cu seamă ultimul *Allegro*. Auzind spunându-se că aici orice *Allegro* final, ca și cel introductiv, începe ca ori și care altul, cu toate instrumentele și în general *unisono*, am pornit numai cu vioara II, *piano*, numai 8 măsuri – după aceea a urmat un *forte*, astfel că auditorii (după cum m-am și așteptat) au făcut *ssst!*, în momentul în care a fost numaidecât *piano*. A urmat imediat *forte*, și cum au auzit *forte*, au și izbucnit în aplauze.

De bucurie, după ce s-a terminat simfonia, m-am dus la Palais Royal, am luat o înghețată bună, m-am rugat, am făcut mătăniile pe care le făgăduisem și m-am dus acasă. Ca întotdeauna, acasă mă simt cel mai bine. Dintotdeauna cel mai mult mi-a plăcut să stau acasă sau la un bun, adevărat și loial german, care, dacă e neînsurat, trăiește singur, ca un bun creștin, iar dacă este căsătorit, își iubește soția și-și crește bine copiii.

Acum îți dau o informație, pe care poate ai și aflat-o, anume că ereticul și marele pungaș Voltaire a crăpat ca un câine, ca un animal – asta i-a fost răsplata!...

Cred că ai observat de mult că nu stau aici de plăcere. Am atâtea motive care însă, dacă tot sunt aici, nu servesc la nimic. Nu depinde nimic de mine și niciodată nu va depinde, eu voi face doar tot ce-mi va sta în putință, Dumnezeu să ne ajute. Mi-am pus ceva în minte, pentru care mă rog zilnic lui Dumnezeu. Dacă așa va fi voia Domnului, îmi va reuși, dacă nu, voi fi mulțumit oricum. Cel puțin am făcut tot ce mi-a fost în putere. Dacă totul va fi în ordine și va reuși cum aș dori eu, atunci va trebui să contribuieți și dumneavoastră, altfel toată opera mea va fi neîmplinită. Sper că veți avea bunătatea să faceți atunci ceea ce trebuie. Nu vă faceți griji inutile, căci dinainte v-aș ruga să-mi dați voie să-mi expun planurile decât la timpul potrivit.

Cât despre operă, iată care este situația. Un poem bun se găsește foarte greu. Cele vechi, care sunt și cele mai bune, nu se potrivesc cu stilul modern, iar din cele noi, nici unul nu are valoare, căci poezia, singura cu care se pot mândri

¹ Mama lui murise cu câteva ceasuri mai înainte. Mozart voia însă să-și pregătească tatăl.

francezii, devine din zi în zi mai slabă, și doar poezia este cea care trebuie să fie bună aici, pentru că muzica, ei nu o înțeleg.

... La Versailles nu m-am gândit niciodată. Am ascultat sfatul baronului Grimm și al altor buni prieteni... Cu toții s-au gândit ca și mine: bani puțini, și 6 luni să lăncești într-un loc unde n-ai nimic de câștigat, îngropându-ți talentul. Căci cine intră în serviciul regelui, pe acela trebuie să-l uite Parisul. Și afara de asta, organist!... un serviciu bun mi-ar fi plăcut, dar numai de dirijor, și să fie bine plătit.

Acum rămâneți cu bine. Aveți grijă de sănătatea voastră, cu încredere în Dumnezeu – acolo veți găsi consolarea! Scumpa mea mamă este în mâinile Celui Atotputernic. De va vrea să ne-o mai dăruiască, așa cum doresc, îi vom mulțumi pentru această favoare; dacă va voi s-o ia la el, nu vor servi la nimic frica, grija și îndoiala noastră. Să ne încredințăm voinței Lui divine, cu întreaga convingere că ceea ce va face El nu este fără rost și va fi spre folosul nostru...

ABATELUI BULLINGER, LA SALZBURG

Paris, 3 iulie 1778

Preabunul meu prieten!

Numai pentru dumneata singur!

Scumpul meu prieten! Jelește cu mine! Iată cea mai tristă zi din viața mea! Îți scriu rândurile acestea la ora 2 noaptea. Și trebuie să-ți spun: mama mea, iubita mea mamă, nu mai este! Dumnezeu a chemat-o la El! A vrut să o ia, asta am văzut-o clar. De aceea m-am lăsat în voia Lui. El mi-a dat-o, tot El putea să mi-o ia.

Închipuiește-ți spaimele, emoțiile și grijile prin care am trecut în aceste 14 zile. Ea a murit fără să-și dea seama – s-a stins ca o lumânare. Cu trei zile înainte s-a spovedit, a fost împărtășită și a primit Sfântul mir.

În ultimele trei zile a delirat însă mereu. Azi, către orele 5 și 21 de minute, a căzut în agonie și și-a pierdut imediat cunoștința. Eu îi strângeam mâna, îi vorbeam, dar ea nu mă vedea, nu mă auzea, nu mai simțea nimic. Așa a stat până s-a sfârșit – adică 5 ore – la orele 10 și 21 de minute seara. Acolo eram numai eu și un bun prieten al nostru (pe care-l cunoaște tata), domnul Haina și ajutoarea.

Îmi este imposibil să-ți descriu acum întregul mers al bolii. Sunt convins că a trebuit să moară. Așa a vrut Dumnezeu.

Pentru moment, îți cer un serviciu de prieten. Te rog să-l pregătești cu încetul pe bietul meu tată. Cu aceeași poștă i-am scris și lui, dar numai că mama e tare bolnavă. Acum aștept un răspuns, ca să știu cum să procedez. Dumnezeu să-i dea putere și curaj.

Bunul meu prieten, eu m-am resemnat, nu de acum, ci mai demult! Printr-o deosebită milă a Domnului, am suportat totul cu tărie și răbdare. Când starea mamei mele a devenit deosebit de gravă, nu i-am cerut lui Dumnezeu decât două lucruri: ca ultimele momente ale mamei să fie fericite și, pentru mine, putere și curaj. Și preabunul Dumnezeu m-a ascultat și mi-a acordat tot ce îi cerusem.

Te rog, așadar, bunul meu prieten, susține-l pe tatăl meu, inspiră-i curaj, ca cea mai rea dintre vești să nu-l lovească prea greu și crud. Ți-o încredințez, de asemenea, din toată inima și pe sora mea. Du-te, te rog, imediat la ei! Nu le spune încă despre moartea mamei, dar pregătește-i s-o înțeleagă. Fă ceea ce crezi – încearcă orice – fă numai așa ca eu să pot fi liniștit, ca să nu mă aștept și la altă nenorocire.

Păstrează-mi-l pe scumpul meu tată și pe scumpa mea soră! Te rog, răspunde-mi repede.

Adieu, sunt al tău foarte supus tovarăș și recunoscător servitor,

Wolfgang Amadé Mozart

NOTĂ

Din volumul *Mozart scrisori*, traducere din limba germană de Cristian Ghenea, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.S.R., București, 1968.